

JAARGANG 28
DECEMBER 2013
NUMMER 75

Groeninga

VRIENDENBULLETIN

STICHTING VRIENDEN VAN DE STAD GRONINGEN

Colofon**Redactie:**

Drs. P. J. E. Bootsma
 Ir. T. H. J. Sleyfer
 Drs. M. J. A. Vooijs

Lay-out

C. Weis, Groningen

Druk:

K. Woning, Groningen

Redactieadres:

Haddingestraat 24,
 9711 KD Groningen,
 050 - 318 16 45

Afbeelding omslag:

Infoversum;
 foto: Architectengroep
 Archiview

Kopijdatum

nummer 76:
 1 februari 2014

Kopij aanleveren
 in Word,
 foto's als JPEG,
 Tiff of EPS.

Inhoudsopgave:

<i>Thomas Sleyfer</i> Van de voorzitter	1
<i>Pieter Bootsma</i> Helpman en de strijd om het 'hogere belang'	2
<i>Pieter Bootsma</i> Woningsplitsing	5
<i>Tineke. Vooijs</i> Het Groninger Museum en Andreas Blühm	6
<i>Pieter Bootsma</i> Het Infoversum, de nieuwe icoon van de stad?	8
<i>Pieter Bootsma</i> De samenwerking in de regio Groningen-Assen	10
<i>Tineke. Vooijs</i> Een pop-up store in de Zwanestraat	12
<i>Tineke. Vooijs</i> Mark Ringnalda over de Zwanestraat	12
<i>A. Marja</i> Groningen	15
Activiteiten	16
Groningana	17

BOEKHANDEL GODERT WALTER

oude ebbingestraat 53 - 9712 hc groningen - 050-312 25 23 - info@godertwalter.nl - www.godertwalter.nl

Naar een leefbare regio

Korrie Melis €29,95

Het promotieonderzoek van Melis naar regionale leefbaarheid en identiteiten in Noord-Groningen tijdens de tweede helft van de twintigste eeuw. Het rapport *Bedreigd Bestaan* uit 1959 was het uitgangspunt.

Mesdag, het leven in een tbs-kliniek

Frank von Hebel € 8,95

De wereld achter de hoge muren van het forensisch Psychiatrisch Centrum Dr. S. van Mesdag aan de Hereweg in Groningen blijft voor velen onzichtbaar, dit boekje geeft een indruk van het dagelijkse leven in een tbs-kliniek.

Verkwanseld erfgoed

J.H. Noteboom € 29,95

Het ontstaan, de geschiedenis en de ondergang van het landbouwbedrijf van de Gemeente Groningen bij de Dollard 1896-1986. Van oudsher bezat de stad Groningen veel landbouwgrond in de provincie. Door haar actieve rol in de inpoldering en het in cultuur brengen van het oostelijke deel van de Dollard kwamen ook daar landbouwgronden in handen van de stad.

Anna van Ewsum, haar afkomst, haar leven, haar wereld

Wouter van Schie € 24,95

De historie van Anna van Ewsum (1640 - 1714), jonkvrouw in Leek en bewoonster van de borg Nienoord, beschreven in een fraai en geïllustreerd boek.

Kroegenboek Groningen

Joris van Berkel e.a. € 9,95

De kroegen van de stad Groningen, bruine kroegen, trendy kroegen, grote en kleine kroegen. Een inventarisatie met beschrijving en openingstijden, per wijk ingedeeld, en afgewisseld met anekdotes en bijdragen van bekende Nederlanders.

Heeft u dit nu ook?

Marjo van Dijken € 14,95

Marjo van Dijken, o.a. voorzitter van de Bewoners Organisatie Beijum, gemeenteraadslid in Groningen en Tweede Kamerlid in Den Haag schreef een verzameling indrukken en bespiegelingen van alledaagse situaties en heel gewone mensen.

Project X in Haren - maatschappelijke facetten van een feestje dat in rellen uitmondde

Gabriël van den Brink e.a. € 19,95

Dit boek neemt onder andere de volgende onderwerpen onder de loep: de film Project X, tendensen binnen de huidige jeugdcultuur, de beleving van de rellen door bewoners van Haren en de belevingsverschillen tussen jongeren en volwassenen. Het boek sluit af met een reflectie op de belangrijkste bevindingen en een reeks aanbevelingen om toekomstige rellen te voorkomen.

Het Groninger scholentype

Hans de Man € 29,90

Groningen was in de jaren vijftig toonaangevend op het gebied van scholenbouw. Niet geheel onterecht, want stadsarchitect Jaap Wilhelm maakte korte metten met de bestaande ideeën in onderwijsland. Het door hem ontwikkeld concept zou de geschiedenis ingaan als het Groningse scholentype en heeft de nodige invloed gehad op de scholenbouw in Nederland.

Lagen in Stad – oude vondsten in nieuwe verhalen

Gert Kortekaas en Martijn Lindeboom (red.)

€ 18,90

In dit boek bundelen archeologen en verhalenvertellers hun krachten. Archeologen vertellen over de vondsten, verschillende schrijvers vertellen fictieve verhalen over in de lagen onder de stad teruggevonden objecten. Een pronkbijl, een Duitse helm, een verbrande jongensbroek, een geleerdenmuts, een muntfibula, een geldpot, zaken die vragen oproepen en de fantasie op hol doen slaan.

DONATEUR WORDEN
BESTUURSSAMENSTELLING

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

De Stichting Vrienden van de Stad Groningen,

opgericht in 1984, komt op voor de belangen van Groningen als centrum van Noord-Nederland en als belangrijke historische stad.

De doelstellingen zijn, kort samengevat:

- het helpen uitdragen van een positief beeld van de stad Groningen
- het bevorderen van de belangstelling voor de geschiedenis van de stad Groningen
- het bevorderen van de meningsvorming over hedendaagse ontwikkelingen in de stad vanuit de historische achtergrond
- het reageren op deze actuele ontwikkelingen

Hoe wordt u donateur?

U kunt u als donateur van de Vrienden van de Stad Groningen opgeven bij onderstaand correspondentieadres

**Postbus 296
9700 AG Groningen**

of via de website:
www.vriendenstadgroningen.nl

Bank: 44.73.73
IBAN:
NL06 INGB 0000 4473 73

Minimum donatie
€ 15,00 per jaar

Bestuurssamenstelling

Drs. P. J. E. Bootsma
Mr. T. Duursma
M. L. Hintzbergen
Drs. E. M. Meisner
Dr. T. van der Meulen
Mr. drs. J. van der Laan
(secretaris/penningmeester)
Ir. T. H. J. Sleyfer (voorzitter)
Mr. C. Slothouber
Drs. M. J. A. Vooijs
Drs. D.-A. Walsma

G r o e n i n g a

Van de voorzitter

De Sint is weer in het land, we konden bij de landelijke intocht op TV genieten van mooie beelden van onze stad. Minder aantrekkelijke delen werden zorgvuldig buiten beeld gehouden. Een stukje promotie van onze stad.

In het vorige nummer constateerde ik al dat ten gevolge van de crisis er allerlei zaken anders kunnen uitpakken dan oorspronkelijk bedoeld. Ik noemde het Forum in dat verband. Daar is nu de oostwand van de Grote Markt bijgekomen. Volgens een krantenbericht wordt er gewerkt aan de nodige veranderingen in de opzet van de plannen hiervoor.

Er zou een stedelijke wand komen met een klassieke uitstraling, passend bij de zuidwand. Hoe dat zou moeten is al onderwerp geweest van felle discussies, ook wij hebben daar een steentje aan bijgedragen. Het is nu al lang erg stil rond de oostwand, maar uit de krant konden we recent lezen dat de gemeente erop broedt de plannen aanzienlijk aan te passen om e.e.a. beter economisch te kunnen exploiteren. Op zichzelf in de huidige situatie begrijpelijk, maar dan moeten de doelstellingen wel intact worden gelaten en vorm krijgen. De commercie zal al zeker vragen naar maximale invulling van het bouwvolume, hier liefst nog wat meer dan volgens de plannen kan. Dat betekent dat de kans groot is dat overal maximale bouwhoogte wordt benut. Het straatje tussen de gebouwen door naar het Forum wordt volgens de krant beperkt tot een poortachtige doorgang onder de gebouwen. Dit komt weliswaar uit

een krantenbericht, we weten dan ook niet wat er nu echt gebeurt, maar we houden ons hart vast, het risico bestaat dat er straks geen sprake meer is van kwaliteitsverbetering maar van –verschraling!

De plannen voor de Zuidelijke Ringweg zijn ter inzage gelegd. Er zijn heel wat zienswijzen ingediend. Ook wij hebben er een ingebracht. Het belangrijkste punt voor ons is de bereikbaarheid van de stad. Vanuit dat oogpunt ondersteunen we het ‘Plan Kamminga’ bij het Julianaplein. Ook hebben we gewezen op het knelpunt bij de kruising Europaweg-Damsterdiep.

Wat ons bestuur betreft: we hebben behoefte aan vernieuwing. In dat kader is al enige tijd geleden Koos Meisner toegetreden, leraar aardrijkskunde aan het VWO, en recent Tom van der Meulen. Hij was docent planologie en stadsgeografie aan de Rijksuniversiteit Groningen. Voor meer informatie over hun achtergrond zie onze website www.vriendenstadgroningen.nl

Ik wil u nog wijzen op het artikel over het Infoversum. Als Vrienden van de Stad zullen we op een nader te bepalen datum in maart 2014 dit bijzondere gebouw kunnen bezichtigen. Omdat de bouw nog volop gaande is kunnen we nog geen datum noemen. Houdt het volgende bulletin, dat in februari zal verschijnen dus goed in de gaten!

De redactie heeft weer gezorgd voor een aantal interessante artikelen.

U kunt hier weer veel plezier aan beleven.

Helpman en de strijd om het ‘hogere belang’

“Ik las in de krant over de plannen van de zuidelijke ringweg en de Helperzoomtunnel en ben vervolgens naar de door de gemeente belegde informatieavond gegaan. En toen vielen de schellen me van de ogen. Dat had zowel te maken met de plannen op zich als met het manipulatieve optreden van het projectbureau dat de plannen tot uitvoering moet brengen.”

Aldus Helpenaar Pieter Sauer, gewezen hoogleraar kindergeneeskunde en inmiddels zowel adviserend lid van de *Stichting Leefomgeving Ringweg-Zuid* die zich verdiept in de gevolgen van de verkeersplannen als betrokken bij de verkeerscommissie van de wijk Helpman. Sauer: “Bij de presentatie lieten de mensen van het projectbureau alleen zien wat in hun kraam te pas kwam. Hoeveel auto’s er in de

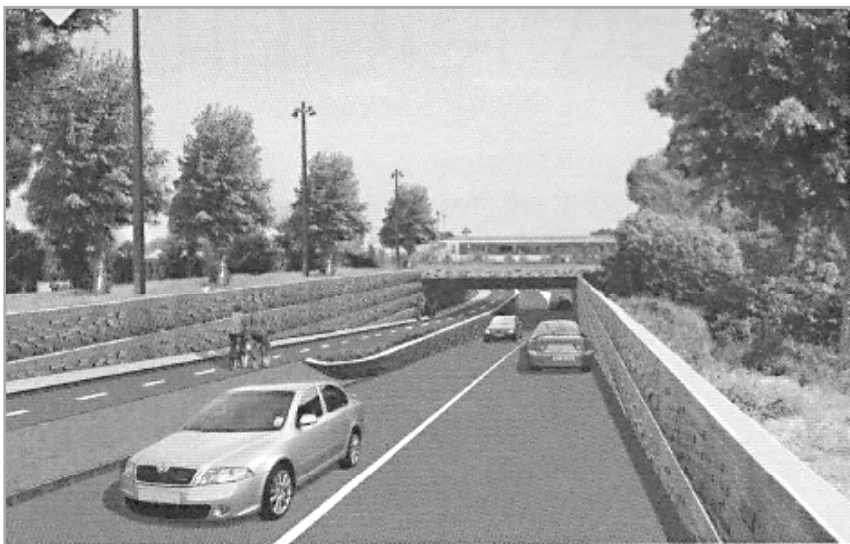
straten van Groningen Zuid kwamen te rijden lieten ze niet zien. Ga maar in de hal kijken. Daar staat het op een bordje, zeiden ze. Ik heb toen mijn mond open gedaan en geroepen dat door deze plannen straks doden zouden gaan vallen. Ik had daarbij het verkeer op de Helperzoom voor ogen. ’s Ochtends is het hier één grote stroom van fietsers. Kinderen die naar school fietsen. Nu al geeft dit gevaarlijke situaties als ze met zijn drieën naast elkaar gaan fietsen. Als het autoverkeer hier zo intensief gaat worden als gevolg van het ten uitvoer brengen van de plannen, gaat het geheel mis. Wat het nog erger maakt is de komst van de Helperzoomtunnel waardoor een stroom van auto’s links- en rechtsaf slaand, de Helperzoom op komt.”

Projectbureau

“Ik ben toen na mijn interventie op die informatiebijeenkomst uitgenodigd bij wethouder Van Keulen. Dat gesprek verliep in een plezierige sfeer. “Ik begrijp Uw zorgen”, zei hij. Maar ik moest maar eens met het projectbureau praten. Dat werd een hopeloze missie. Ze zeiden dat ze m’n suggesties goed zouden bekijken, maar ze deden er vervolgens niks mee. Toen ik bij hen terugkwam, wisten ze niet eens meer welke suggesties ik aan hen had voorgelegd. Het werd me volstrekt duidelijk, het projectbureau houdt zich doof voor

Helperzoomtunnel

FOTO: UIT AANPAK RING ZUID
(GEMEENTE GRONINGEN)

elke suggestie die je doet. Het gaat alleen om het eigen plan.

Verscheidene mensen hebben dezelfde ervaring. Sterker nog, men ontkent zelfs uitspraken die eerder van hun kant zijn gedaan. Zo is stellig gezegd dat de Helperzoomtunnel pas na de aanleg van de ringweg zou worden gebouwd. Maar in de notulen van het gesprek vind je dat niet terug en toen we daarop terugkwamen werd de uitspraak keihard ontkend. Als je daarover een brief schrijft, krijg je geen antwoord.”

Verkeer in Helpman

Volgens Sauer zullen de extra verkeersstromen in de wijk vooral worden veroorzaakt door de aanleg van de Helperzoomtunnel en het verdwijnen van de op- en afritten van de Hereweg. Op mijn vraag of er prognoses beschikbaar zijn van de verwachte verkeersdrukke begint hij te lachen: “In februari 2013 rapporteerde de Grontmij dat er dagelijks 11000 auto’s van de Helperzoomtunnel gebruik gaan maken. Van deze auto’s verschijnen er 6000 op de Helperzoom. Waar de overblijvende 5000 blijven wordt niet vermeld. Ze verdwijnen als ik het goed begrijp in het niet. In de laatste Nieuwsbrief van het projectbureau worden heel andere getallen genoemd. Nu komen er 8000 auto’s uit de Helperzoomtunnel waarvan er 1500 in het niet verdwijnen.

Volgens het bureau zal de Goeman Borgesiuslaan derhalve er niet veel meer verkeer bijkrijgen. Ik heb de mijnheer van de Grontmij gebeld en hem gevraagd of het klopt dat zijn rapport op essentiële punten gewijzigd is. Daar geef ik geen antwoord op, was zijn bescheid; de afspraak is dat alle communicatie via het projectbureau verloopt. Je voelt dat je gepakt wordt. Datzelfde gevoel komt bij me op als je leest waarom de Helperzoomtunnel nodig is. Eerst heette het dat de tunnel er moet komen vanwege het plan van Pro Rail om een vierde spoor aan te leggen waardoor een spoorwegovergang niet

meer kan worden toegestaan. We zijn daar achteraan gegaan. Wat blijkt, er zijn geen plannen van Pro Rail om een vierde spoor aan te leggen. In de inmiddels ingediende officiële vergunningsaanvraag voor een tunnel heet het dat in het kader van de zuidelijke ringweg is besloten om de Helperzoomtunnel aan te leggen.

Verder niks, het oude argument van het vierde spoor is verdwenen. In de laatste Nieuwsbrief wordt een nieuw argument aangevoerd. Om reden van veiligheid zou de spoorwegovergang dicht moeten. Je wordt niet alleen gepakt, je wordt gemangeld! Nee, de Helperzoomtunnel komt er vanwege de ontsluiting van de Euroborg en het aanpalend gebied, nergens anders om. Door de ombouw van de zuidelijke ringweg moet voor dit gebied een tweede *ringweg*, dwars door de woonwijken worden aangelegd.”

Alternatieven

Hebben jullie alternatieven ingebracht, vraag ik hem. Sauer: “De kern van het probleem komt voort uit het feit dat de ringweg zowel bestemd is voor het lokale verkeer als voor het doorgaande verkeer uit de richting Drachten. Nu is dat doorgaande verkeer maar 20% van het totale verkeersaanbod. Dan ligt toch de oplossing voor de hand. Maak een onderdoorgang voor het doorgaande verkeer onder het Julianaplein en het probleem is in wezen opgelost tegen een kwart van de kosten die het plan van het projectbureau vergt. Dan blijven de op- en afritten van de Hereweg en heeft de wijk veel minder verkeersdrukke te verwerken. Het lijkt wel of de 600 miljoen die voor het project beschikbaar is per sé moet worden opgemaakt. Zo van eerst is er het geld en daar wordt een plan bij bedacht. Maar het projectbureau heeft naar deze suggestie niet willen kijken. Hetzelfde geldt voor een veel zuidelijker gelegen ringweg. En we hebben gesuggereerd de snelheid op de ring tot 50 km te beperken waardoor de op- en afritten van de

Hereweg kunnen worden gehandhaafd. Deze suggestie is later ook gedaan door de expert die in opdracht van de gemeenteraad de plannen tegen het licht heeft gehouden. Maar ook met deze suggestie is niks gedaan. De ringweg moet een snelweg zijn. De werkgevers (VNO-NCW) hebben ook nog een duit in het zakje gedaan. De snelheid moest toch 100 km blijven. Anders kreeg Groningen een slechte naam. De man van het VNO die ik hierover aansprak zei dat de snelle verbinding door de stad een hoger belang was. En wethouder Van Keulen zei in de gemeenteraad dat hij niet naar de minister die het project betaalt, durft te gaan met de mededeling dat wat hem betreft de snelheid 50 km moet worden. Daarvoor zadel je dus de stad op met een

gedrocht en met veel verkeer in de wijken.”

Naar het hoogste adres.

Sauer: “Ik ben ook langs de gemeenteraad gegaan. Ingesproken bij de raad. Maar dan heb je maar drie minuten spreektijd en je hebt geen tweede ronde om te reageren op de gemeenteraadsleden. En ik heb met de fractievoorzitters gesproken, een zinloze actie. Ze klagen dat het zo ingewikkeld is, lezen van de stukken hoogstens de samenvattingen, ze geloven in het projectbureau en volgen de wethouder.”

“U bent er toch om de wethouder te controleren,” riep ik, “maar ze kunnen dat niet en voelen zich onmachtig. Kortom, als burger heb je niets in te brengen.”

PIETER BOOTSMA

Woningsplitsing

In de nadagen van Frank de Vries als wethouder van onze stad vervoegt zich een gezelschap bewoners uit Vinkhuizen bij de wethouder. Men is het zat: de alsmaar oprukkende studentenbewoning in de wijk.

Dreigementen blijven dan ook niet achterwege, aldus het Dagblad van het Noorden. De wethouder wordt te verstaan gegeven dat men niet meer Partij van de Arbeid wil stemmen als hier niet onmiddellijk paal en perk aan wordt gesteld.

Het volk wordt bediend want in juni van

dit jaar wordt door het college van B en W een ontwerpbestemmingsplan gepubliceerd met als oogmerk te verhinderen dat door woningsplitsing de studentenbewoning zich ongelimiteerd zal kunnen uitbreiden. Voor tal van straten in onze stad geldt sinds 2008 dat niet meer dan 15% van de woningen mag worden omgezet in woningen voor kamerverhuur en daarmee onttrokken aan de voorraad van de *zelfstandige* woningen. De gemeente regelt dit met het verlenen van de zogenaamde *onttrekkingsvergunning*. Komt de straat boven de norm dan worden geen vergunningen verleend. Voor het

opsplitsen van de woning in zelfstandige wooneenheden zijn echter geen onttrekkingsvergunningen nodig.

Een nieuw Bouwbesluit

Deze opsplitsing wordt mogelijk doordat er sinds 1 april 2012 in ons land een nieuw Bouwbesluit geldt waardoor de eisen die aan zelfstandige woningen worden gesteld flink worden verminderd. Een woning van 18 m² met keukenvoorziening geldt sinds deze datum als zelfstandige woning. Het doel van de wijziging is om de vele leegstaande kantoren veel makkelijker tot woongelegenheid om te zetten. Maar het bijeffect is aanzienlijk: woningen kunnen nu worden opgesplitst in zelfstandige wooneenheden voor verhuur aan jongeren en met name aan studenten en in een jaar tijd worden door de opsplitsing in Groningen al 650 zelfstandige wooneenheden aan de woningvoorraad toegevoegd. De 15% norm is krachteloos geworden. De vorm waarin de gemeente alsnog bescherming wil geven aan deze norm is die van het facetbestemmingsplan. Dat wil zeggen dat aan bestaande met name genoemde bestemmingsplannen een bepaling wordt toegevoegd die opsplitsing verhindert voor woningen met een vloeroppervlak van minder dan 140 m².

Binnenstad

De toelichting bij het ontwerp bestemmingsplan zet stevig in op de noodzaak in de stad het woon- en leefmilieu te beschermen. De stad telt op een totaal van 195000 inwoners 55000 jongeren, waarvan 35000 studenten. (In het totaal tellen de instellingen 50.000 studenten, waarvan 15.000 elders wonen.) Daarmee is Groningen qua bevolkingssamenstelling de jongste stad van ons land. De gemeente vindt spreiding van de 55000 jongeren over de stad nodig. De wijken moeten een *goede balans* hebben in de samenstelling van hun bevolking, *de beschikbaarheid van gezinswoningen* moet niet teloorgaan, en er moet geen sprake zijn van een toename van de bevolkingdichtheid *met ontwrichtende gevolgen*. De woningsplitsing wordt niet alleen tegengegaan in de gebieden waar de 15% norm geldt maar in bijna de hele stad want er kan immers een *waterbedeffect* optreden: doordat de woningsplitsing in de ene wijk wordt tegengegaan kan het verschijnsel in een aangrenzende

wijk zich extra gaan voordoen. Alleen niet in de binnenstad binnen de diepenring. Hier geldt de 15% norm niet, wordt de splitsing niet tegengehouden en vreest de gemeente kennelijk geen waterbedeffect. De noodzaak van de bescherming van het woon- en leefmilieu ter wille van de bewoners geldt niet voor de binnenstad!

Een geheime collegebrief

Het ontwerp bestemmingsplan wordt op 27 juni jl. in de raadscommissie Ruimte en Wonen besproken. Een vlotte afhandeling lijkt verzekerd. Het gemeenteraadslid van Student en Stad vraagt de wethouder of er geen planschade zal worden geclaimd. Wethouder Van der Schaaf ziet dat niet somber in. Die claims zouden alleen afkomstig kunnen zijn van lieden die na 1 april 2012 een woning zouden hebben gekocht met het oogmerk te splitsen. Daar tilt hij niet zo zwaar aan. Maar na de zomer blijkt alles anders. Een geheime brief van het college van B en W van 17 september wordt besproken in een besloten zitting van de raadscommissie Ruimte en Wonen van 2 oktober. Het lijkt of in een nieuwe collegebrief van 13 oktober een tipje van de sluier wordt opgelicht. Het heet nu dat planschade moet worden voorkomen. En daarom wordt de zaak tot de zomer 2014 uitgesteld. Een en ander roept de nodige vragen op. Waarom wist Van der Schaaf in juni niet wat hij in september wel weet? En wordt de kans op planschadeclaims niet groter door het uitstel? De rechter, zo leert de ervaring, kent niet zo gauw planschade toe: er moet op zijn minst sprake zijn van aantoonbare plannen, niet van voornemens. Betrokkenen zouden in de komende tijd hun voornemens kunnen concretiseren! Of zou uitstel de voorbode zijn van afstel? De Collegebrief die de gemeenteraad op 31 oktober krijgt toegestuurd over de overlast die jongeren en met name studentenhuisvesting veroorzaakt, rept van het *reeds in procedure* zijn van het facetbestemmingsplan waarmee de opsplitsing zal worden tegengegaan. Nu, zo *reeds* is dat dus niet. En ook de inhoud van deze brief maakt volstrekt duidelijk hoe urgent een betere bescherming van het woon- en leefmilieu is in onze stad is, ondermeer door de maatregel tegen de opsplitsing in te voeren.

Het Groninger Museum en Andreas Blühm

Andreas Blühm
© Groninger Museum

Pierre Bonnard, *Raam in Uriage*, 1918, olieverf op doek, 68,5 x 39,2 cm
© Collectie Rau voor UNICEF
FOTO: P. SCHÄLCHLI, ZÜRICH

Dirk Nijdam, de interim-directeur van het Groninger Forum, verklaarde een paar maanden geleden volgens een berichtje in het Dagblad van het Noorden dat er geen plaats is voor de Groningse geschiedenis in het Forum. En dat terwijl het Forum een gebouw zou worden voor Informatie en Geschiedenis. Hier zou de Openbare Bibliotheek komen en een plek voor de geschiedenis van Groningen. Sinds de overstroming van het Groninger Museum in 1998 is de permanente expositie van de Groningse geschiedenis verdwenen in het depot. Wel waren er zo nu en dan tijdelijke grote en boeiende exposities over thema's als *Hel en Hemel en Professor Van Giffen en het geheim van de wierden*, naast kleinere exposities. Maar na de uitspraak van Nijdam leek de kans verkeken dat er ooit weer een permanente plek voor de Groningse geschiedenis zou komen in de stad.

De plaats van de Groningse geschiedenis in het Groninger Museum

Volgens Andreas Blühm, directeur van het Groninger Museum komt er een permanente plek voor de Groningse geschiedenis in het Groninger Museum.

Andreas Blühm is sinds 1 september 2012 algemeen directeur van het Groninger Museum. Hij is geboren in Berlijn en opgegroeid in Bremen. Het is niet de eerste keer dat hij in een Nederlands museum werkt. Van 1993 tot 2005 werkte hij in het Van Gogh Museum als hoofd

Presentatie, hij was verantwoordelijk voor het tentoonstellingsbeleid. Toen hij daar begon moest hij Nederlands leren, in veertien dagen.

Van 2005 tot 2012 was hij directeur van het Wallraf-Richartz-Museum & Fondation Corboud in Keulen.

Blühm woont in de stad Groningen, het bevalt hem hier. Hij kent Groningen al vanaf zijn tiende jaar toen hij in Bremen woonde. Zijn vader ging vaak met hem naar het station en pakte dan de trein die het eerst vertrok. Op een dag namen zij de trein naar Groningen. Er was toen, eind jaren '60 nog een rechtstreekse verbinding Bremen-Groningen. Later als student kwam hij in Groningen om een goede vriend op te zoeken die hier studeerde, en die vriend woont hier nog steeds.

Andreas Blühm heeft een uitgesproken mening over de plaats van de Groningse Geschiedenis: "De Groningse geschiedenis is belangrijk voor het Groninger Museum en dat moet zo blijven. Het Groninger Museum wordt samen met de Groninger Archieven en het Scheepvaartmuseum verantwoordelijk voor de presentatie van de Groningse Geschiedenis. Ook vroeger werd in het museum al aandacht besteed aan de Groningse geschiedenis door tijdelijke tentoonstellingen net als nu. Op het ogenblik is de tentoonstelling *Het verdrongen land is vruchtbaar* te bezichtigen. Deze expositie is een onderdeel van het project *Het land der ontdekkingen*, opgezet door de provincies Groningen, Friesland en Drenthe en de Duitse provincies Oost-Friesland en Emsland. De tentoonstelling

laat een aantal unieke archeologische vondsten uit deze gebieden zien uit de periode vanaf 12000 jaar geleden. Ook de samenwerking tussen Nederland en Duitsland blijkt vruchtbaar te zijn. Daarnaast is er de tentoonstelling *Gas en Licht* met sfeervolle schilderijen die de stad Groningen in gaslicht weergeven.

Maar er komt structureel meer aandacht voor de Groningse geschiedenis. Vanaf maart 2014 komt er een permanente expositie van Groningse historische objecten gecombineerd met kunstwerken in het De Lucchi-paviljoen, in de zalen waar nu de Veendorp-collectie hangt. Kunst en geschiedenis zijn niet te scheiden' aldus Blühm, "Is de Nachtwacht een kunstwerk of een historisch object?"

"In het Rijksmuseum is het idee van het combineren van kunstwerken met historische objecten onlangs verwezenlijkt, een idee van Ronald de Leeuw, die van 1996 tot 2007 directeur was van het Rijksmuseum. Blühm kent De Leeuw van het Van Gogh Museum. Hij werd daar door De Leeuw aangesteld die directeur was van 1986 tot 1996."

Komende tentoonstellingen

"Naast de permanente tentoonstelling van historische objecten gecombineerd met kunstvoorwerpen komen er volgend

jaar nog twee historische tentoonstellingen: een over het 400-jarig bestaan van de universiteit en een najaarstentoonstelling over Sichterman.

Volgend jaar is er ook een activiteit die aandacht besteedt aan het recente verleden: in 2014 bestaat het gebouw van het Groninger Museum 20 jaar. Dat wordt gevierd met de uitgave van een boekje over het ontstaan van het

gebouw waarin onder meer de felle reacties op het ontwerp en de plaats van het gebouw worden opgenomen. Ook komt er dan een tentoonstelling van het werk van Coop Himmelb(l)au in het paviljoen van Coop Himmelb(l)au."

"Verder blijft er aandacht voor oudere schilder- en beeldhouwkunst. Vanaf 7 december komt er een bijzondere schilderijtentoonstelling *Natural Beauty: van Fra Angelico tot Monet*, prachtige landschappen en stillevens, meesterwerken van beroemde kunstenaars uit verschillende landen en verschillende perioden uit de collectie van de Duitse arts, kunstliefhebber en verzamelaar Gustav Rau.

In 2014/2015 komen er meesterwerken uit de Gemäldegalerie in Dresden, waaronder werken van Rembrandt, Velazquez en Canaletto.

In 2015 komt er een grote Werkmantentoonstelling.

Iets heel anders is de tentoonstelling over David Bowie in 2015/2016, die te zien was in het Victoria & Albert Museum in Londen en nu in Toronto. Deze tentoonstelling geeft een beeld van het leven en de carrière van Bowie aan de hand van voorwerpen uit zijn persoonlijk archief."

Samenwerking met Duitse musea

De samenwerking met Duitsland blijkt belangrijk. "De Veendorp-collectie gaat naar Duitsland evenals de Werkmantentoonstelling. Op het ogenblik is Blühm in gesprek met de Lübecker musea, het Angermuseum in Erfurt en het Augustinermuseum in Freiburg over de collectie Veendorp. Het werk van Wiegers gaat naar Schwerin, waar een Kirchner en Wiegers tentoonstelling komt."

Toekomstig beleid

"Behalve de aandacht voor de Groningse geschiedenis en cultuur zijn er geen veranderingen in het beleid. Speerpunten blijven: moderne kunst, design en mode, een grote wintertentoonstelling en de Ploeg. De Ploeg blijft in de ruimte beneden in het De Lucchi-paviljoen.

Ook is er aandacht voor de moderne Groningse kunst. Zowel figuratief als niet-figuratief werk wordt aangekocht." Blühm streeft naar het creëren van een overzicht van de Groningse schilder- en beeldhouwkunst.

Guillaume Courtois,
Abraham Brueghel,
*Pomona, z.j., olieverf op
doek, 125 x 92 cm*
© Collectie Rau voor
UNICEF

FOTO: MICK VINCENZ, ESSEN

Het Infoversum, de nieuwe icoon van de stad?

Ooit was hier de gasfabriek gevestigd. Woningbouwplannen op het vrijgekomen zogeheten CIBOGAterrein strandden. En nu ligt er de ondergrondse parkeergarage van het Ebbingekwartier. Aan de zuidelijke rand van de open ruimte verrijzen allerlei experimentele bouwwerkjes; het "Open Lab" wordt de zone genoemd. Hier zou ook het Infoversum worden gebouwd maar er was te weinig ruimte beschikbaar. Vandaar dat het opvallende complex nu wordt gebouwd aan de oostkant van het terrein, aan de Vrydemalaan, de laan waarlangs de gestapelde containerwoningen voor de huisvesting van studenten zijn opgetrokken. Opvallend, het is alsof er een reusachtige wijngaardslak rondkruipt.

Model exterieur

FOTO:
ARCHITECTENGROEP ARCHIVIEW

Op zijn website wordt het Infoversum "het nieuwe culturele hoogtepunt van de noordelijke regio" genoemd. De koepelvorm maakt de 'full dome' beleving van films mogelijk die in de halve bol worden vertoond. Door 3D projectie komt het beeld nog meer tot leven. Behalve films zullen er lezingen, tentoonstellingen, concerten en

congressen plaatsvinden. En dat alles in een gebouw dat hier slechts vijftien jaar zal staan zoals dat met alle gebouwen van het Open Lab het geval is.

Ontwerper

Ontwerper van het Infoversum is de architect Jack van der Palen die kantoor houdt in een winkelpand aan de Pottebakkersrijge. In de etalage staan maquettes van allerlei bouwwerken die in de ruimte achter de winkel zijn ontworpen. "Ik was hier nog niet gevestigd of mensen die op zoek waren naar een architect kwamen al binnen. Zo'n winkel geeft je een laagdrempelige toegang." Sinds 1995 is Van der Palen architect. Hij kreeg zijn opleiding aan de Academie van Bouwkunst te Amsterdam. Het was zijn tweede studie. Eerder rondde hij een studie bedrijfskunde af. "Een zinvolle combinatie", aldus Van der Palen, "want ik weet hoe mensen in het bedrijfsleven denken. Ik bouw veel voor private partijen, van particulieren tot bedrijven zoals gezondheidscentra. Voor mij is de menselijke schaal heel belangrijk. Dus ik zoek het niet in heel grote gebouwen. Ik ben voorts op zoek naar mogelijkheden om duurzaam te bouwen. Hoe je beton kunt verduurzamen of de bestaande woningbouw."

De scheepswerf

"Wat mij betreft begint het verhaal van het ontwerpen van het Infoversum op een scheepswerf. Tijdens een excursie naar een werf zag ik hoe een scheepswerf omgaat met bouwen. Ik zag hoe geïntegreerd alles werd gebouwd: de huid en de constructie en alles wat er in het schip wordt meegebouwd hoort bij elkaar, is een eenheid. En hoe van de eigenschappen van de materialen gebruik wordt gemaakt. Kunnen we dat niet in de bouw toepassen ging ik me afvragen. Ik ben toen terecht gekomen bij Centraalstaal en we hebben een klein pavil-

Jack van der Palen

joentje gemaakt waarbij op een klein blok een heel grote bovenverdieping is geconstrueerd.

Met dat ding zijn we naar het *Open Lab* in het Ebbingekwartier gegaan. En toen zijn we in aanraking gekomen met een potentiële opdrachtgever, de hoogleraar Edwin Valentijn van het Kapteyn-instituut, het sterrenkundig onderzoekscentrum van de Rijksuniversiteit van Groningen. Valentijn wilde een educatief project realiseren: het bouwen van een planetarium waarbij de sterrenhemel geprojecteerd zou worden op een halve bol. Centraalstaal en ik zijn met dit project aan de slag gegaan. Het gebouw werd steeds

groter want gaandeweg kwamen er allerlei ruimtes bij. Met als gevolg dat het niet meer paste op het terrein dat de gemeente voor het *Open Lab* had gereserveerd.

Waardoor het dus is opgeschoven naar de kop van de Vrydemalaan.”

Ontwerp

Van der Palen: “De halve bol is het hart van het gebouw maar het mooiste is de vorm die om de bol is gemaakt, een soort van golvende rand waardoor, als je er omheen loopt, het gebouw als het ware voortdurend verandert. Het gebouw is één doorgaande 3D beweging. Dat gevoel blijft als je binnentreedt. De routing voert eerst door de pre-show ruimte, bestemd voor exposities. Hier wennen de ogen van de bezoekers alvast aan de donkerte in de bolvormige zaal, die vereist is voor de 3D presentaties. Ze zullen in deze ruimte hoogstens drie kwartier vertoeven. Langer houdt je het niet vol met die 3D brilletjes. Na de zaal ga je via de foyer naar buiten, naar het terras op het tweede maaiveld van het gebouw. Je beweegt dus naar boven toe.”

Model interieur

FOTO: ARCHITECTENGROEP ARCHIVIEW

Constructie

“Ik heb nauw samengewerkt met de constructeur van Centraalstaal. Hij moest zeggen wat de consequenties zouden zijn van mijn ontwerpvoorstellen. Je kunt merken dat Centraalstaal heel veel ervaring in huis heeft. Ze hebben het productieproces heel goed in de vingers. De bol is gemaakt van staal en de golvende rand van corten, angeleverd door een tweetal scheepswerven uit Warten (Friesland) en Stralsund. De platen zijn op de bouwplaats in elkaar gezet. Er zit geen dilatatie in de huid en dat versterkt het beeld van de doorgaande beweging.

Het gebouw is heel uniek qua fabricage en heeft al de nodige publiciteit gekregen.

Onder andere via de staalbouwdag te Katwijk en het vaktijdschrift *Bouwen met staal*. Er is elders aandacht voor het Groningse initiatief. Men zegt wel dat het Infoversum een icoon van de stad zal worden.”

Functie

“Allerlei bijeenkomsten van verschillende aard kunnen in het gebouw plaats vinden.

De koepelzaal krijgt 265 zitplaatsen maar als je de stoelen er uit haalt, kan er een popconcert plaats vinden voor 400 man.

Het Infoversum moet je ook zien als een werkplaats voor wetenschap en bedrijfsleven. Je kunt er onderzoek doen met behulp van 3D projectie. In Zweden gebeurt dat.

Daar vindt heel medisch gericht onderzoek plaats. De techniek is daar tevens gebruikt voor het ontwikkelen van de IKEA-catalogus. En mensen kunnen met behulp van deze projectie stedenbouwkundige plannen als het ware echt ervaren. Nu al zijn er mensen die de zaal willen afhuren terwijl de opening pas in juni volgend jaar zal plaatsvinden. Voor ons land is het dan ook een unieke voorziening. De dichtstbijzijnde steden die een soortgelijke voorziening bieden zijn Hamburg, Münster en Antwerpen.”

Forum

Ik kan niet laten Van der Palen te vragen naar die andere toekomstige icoon van onze stad, het Forum. De vraag naar een zinvolle, publieke invulling van het Forum is nog steeds niet overtuigend beantwoord. Zou de functie van het Infoversum niet mooi in het Forum kunnen zijn gerealiseerd? Volgens Van der Palen hebben de beleidsmakers zich deze vraag wel degelijk gesteld. Maar de conclusie was negatief.

Wel is afgesproken dat beide gebouwen geen concurrentie met elkaar zullen aangaan.

Ze kunnen elkaar juist versterken.

De samenwerking in de regio Groningen-Assen

Jaap Wijma

Op 11 december spreekt Jaap Wijma van het Samenwerkingsverband Regio Groningen-Assen voor de Vrienden. Zijn werk bij het Samenwerkingsverband zit er na tien jaar bijna op, een nieuwe taak wacht. Je hoort niet zoveel van en over dit orgaan, begin ik het gesprek. Ik begrijp dat het een bewuste keuze is om weinig in de publiciteit te treden. Het samenwerkingsorgaan brengt de bestuurders van 12 gemeenten in de regio Groningen-Assen en van de provincies Groningen en Drente als zelfstandige partners rond de tafel. Wijma en zijn dertien medewerkers bereiden het overleg voor en voeren de afspraken uit. Het beleid wordt zoveel mogelijk uitgedragen door de samenwerkingspartners zelf.

De stad kende in het verleden maar één instrument om zijn ruimtelijke ambities met het oog op de woningbouw en de bedrijventerreinen te verwerkelijken en dat was annexatie van omliggend gebied ten koste van de omliggende gemeenten. De laatste annexatie vond plaats in de jaren zestig toen de gemeenten Noorddijk en Hoogkerk sneuvelden. Wijma: “Die annexatiedrift riep natuurlijk weerstand op en blokkeerde noodzakelijke expansie. In 1994 is de knop omgezet, een cruciaal moment in de verdere ontwikkeling van de regio. Men besloot te gaan samenwerken op basis van een inhoudelijke visie. En in 1996 ging het samenwerkingsverband van start. Daarbij werd er voor gekozen om de raden en staten in hun bevoegdheden te laten. Dat model is anders dan bij het in ons land ook gepraktiseerde grootstedelijk model waarbij bevoegdheden van rijk en provincie worden overgedragen. Bij ons is gekozen voor vrijwilligheid en voor deelname van de provincies.”

Wijma vindt die keuze verstandig: “Een aantal grootstedelijke constructies is al opgeheven en de rest is in beweging. En kijk naar Utrecht waar een enorm gekrakeel is losge-

barsten tussen de provincie aan de ene kant en de gemeentes anderzijds.” Dat samenwerkingsorganen tussen gemeenten ook kritiek oproepen omdat gemeenteraden hun controlerende en legitimerende taak door de afspraken die in het samenwerkingsorgaan worden gemaakt zien belemmerd wil Wijma in het algemeen wel toegeven, maar hij meent dat het Samenwerkingsverband van Groningen-Assen dat weet te voorkomen omdat de raden en staten heel nauw bij de besluitvorming worden betrokken, het verband iedere vier à vijf jaar tegen het licht wordt gehouden en opnieuw wordt besloten over het kader van de samenwerking en het mandaat.

Bijstellingen

Toen Wijma in 2003 bij het Samenwerkingsverband ging werken koesterde men een aanzienlijke groeiverwachting.

“Er moest meer ruimte komen voor woningbouw en voor bedrijventerreinen en de regio-tram als oplossing voor de toenemende mobiliteit kwam in beeld. Hoe anders ziet het er inmiddels uit. Wijma: “In het afgelopen jaar moest er voor tientallen miljoenen worden afgeboekt op bouwgrond en bedrijventerreinen en de tram is inmiddels gesneuveld. Dat had ook alles te maken met de afboekingen op de terreinen. Er is door het samenwerkingsverband keihard gewerkt om de programma’s bij te stellen: nieuwe plannen voor ruimte voor woningbouw en bedrijfsterreinen zijn niet meer zo nodig, het enige wat nu moet gebeuren is controle op de gemaakte afspraken. Deze bijstellingen zijn nergens zo goed gelukt als bij ons. En we moesten de bereikbaarheidsstrategie wijzigen toen de tram niet doorging. We hebben het nu over een ‘keten’ van fietsverkeer, transferia en hoogwaardig openbaar vervoer die we dus in samenhang bekijken. Met een investering tot 2020 van 250 miljoen waarvan 62 miljoen regiobijdragen. De rest wordt gefinancierd uit de pot van de Zuiderzeelijn-

gelden. We zijn blij met dit investeringsgeld in deze crisistijd. En op het ministerie zien ze ons als een voorbeeld voor de regio-aanpak.”

De toekomst

Wijma: “Voor wat de toekomst betreft gelden voor het Samenwerkingsverband drie speerpunten. In de eerste plaats richt het zich op het economisch belang van de stedelijke regio Groningen-Assen. We hebben een economisch platform opgericht waarvan wethouders en vertegenwoordigers van onderwijsinstellingen als de ROC's, de universiteit en de Hanzehogeschool deel uitmaken. We proberen de economie zo goed mogelijk te runnen. In de tweede plaats zal er aandacht zijn voor de interne samenhang van de regio of te wel de bereikbaarheid. In de derde plaats staat de kwaliteit van het landschap om de stad heen hoog in het vaandel. Het gebied heeft een hoge kwaliteit en de belevingswaarde is een pluspunt. We hebben al het programma *regiopark* waarvoor 20 miljoen uit het regiofonds beschikbaar is, dat gevoed wordt door provincie en aangesloten gemeenten,

De ingeperkte ambitie heeft ook gevolgen voor het bureau van het Samenwerkingsverband. De capaciteit wordt gehalveerd en de participanten zullen zelf meer taken waarnemen. We worden een netwerkorganisatie.”

Naar één gemeente

Wijma is tevreden over de economische ontwikkelingen in onze regio: “Eigenlijk is het heel goed gegaan. Dat is vooral gekomen door de groei van de studentenaantallen. Daardoor is het aantal arbeidsplaatsen in de stedelijke regio toegenomen: vijf studenten levert één arbeidsplaats op!” Het enthousiasme van Wijma voor de stedelijke regio Groningen-Assen brengt ons onvermijdelijk bij de vraag waarom er niet moet worden gestreefd naar één gemeente Groningen-Assen. Dan is zo'n samenwerkingsorgaan niet nodig en per slot is de stad historisch-geografisch een Drentse stad. Vreemd zal dus die samensmelting niet voelen.

Bijkomend voordeel is dat het gejammer in Haren verstomt. Wijma: “Ik ben voor, maar het zal er niet van komen. Uiteindelijk willen de bestuurders dat niet.”

Loopbaan

Per 1 januari vertrekt Wijma bij het Samenwerkingsverband. Een van zijn nieuwe taken ligt op het terrein van de waterveiligheid.

Het is een project van een drietal waterschappen en drie provincies. Zijn de kades hoog en stabiel genoeg en is de capaciteit van het boezemwater toereikend om het overtollige water op te vangen. Moet er nog

een gemaal bij op Lauwersoog. Achter deze vragen liggen grote economische belangen: als een stedelijk gebied mocht overstromen zal er heel veel schade zijn. Eind 2014 moet er een advies liggen bij de provincies en de waterschappen.

Wijma heeft sociale geografie in Groningen gestudeerd en van jongs af interesse gehad in de planologie. Die interesse kon hij meteen na zijn studie kwijt door een baan bij de eertijds zo bekende *Provinciale Planologische Dienst*. De planning van bedrijfsterreinen werd zijn belangrijkste taak. Gedeputeerde Roel Vos heeft indertijd gezorgd voor zijn overstap naar Economische zaken van de provincie. Drie jaar lang waren hij en de latere Groningse wethouder Smink ambtelijke maatjes. Voor Verkeer en Waterstaat heeft hij in allerlei functies vijftien jaar gewerkt.

Hoogtepunt was zijn betrekking als directeur “openbaar bestuur en strategie” in het directieteam van Noord-Holland. Dat hield in dat hij voor de proceskant zorgde bij de aanleg van infrastructuur zoals de aanleg van de polderbaan van Schiphol, de havenuitbreiding van IJmuiden en het Zuidas project te Amsterdam. Hij was dan verantwoordelijk voor het ontwerpen van het uitvoeringsproces met de definiëring van de rol van de diverse belanghebbenden. De ruimtelijke planning is er heel andere koek dan in het Noorden. Ten zuiden van het Noordzeekanaal is het zo vol, ga daar maar eens een landingsbaan aanleggen! Hij ervoer in Noord-Holland de *bouwfraude*-affaire als een schokkende gebeurtenis want een van zijn collega's in het directieteam werd op een morgen opgehaald door de rijksrecherche. Bedrijfsleven en Rijkswaterstaat bleken bij de aanleg van de A5 wel heel dicht bij elkaar te zitten, gestimuleerd door het feit dat de A5 heel snel moest worden aangelegd. Overigens, de collega is nooit veroordeeld.

Groningen

Jaap Wijma is altijd in Groningen blijven wonen. Het lukte hem niet een voor zijn grote gezin passende woning in Haarlem te vinden toen hij in Noord-Holland werkzaam was. Hij raakte des te meer overtuigd van de woonkwaliteit van het gebied om de stad heen toen hij de bewoners van de woonschepen in de ringvaart van de Haarlemmermeer moest bezoeken met de boodschap dat ze er weg moesten vanwege de expansie van Schiphol.

“Elke drie minuten kromp ik ineen als zo'n kolossaal vliegtuig overkwam. Toch wilden de bewoners er niet weg.

Nee, dan de stilte van de Groningse steppe als ik weer terugkeerde in mijn woning te Noordwolde.

Zeer leerzaam, deze ervaring!”

Een pop-up store in de Zwanestraat

Zwanestraat 9
Kerstetalage
FOTO: TINEKE VOOLJS

Zwanestraat 9, een winkel in een monumentaal pand met een fraaie pui uit 1913 met art nouveau versiering. Hier is tijdelijk de winkel van Carmen Verhaar en Marion Nap gevestigd. Het wapenschild boven de ingang met het opschrift Hofleverancier is nog een erfenis van een vorige gebruiker van dit winkelpand.

Carmen Verhaar verhuisde 1 oktober met haar winkel Woonzooi van de Haddingestraat 18 naar Zwanestraat 9. Tijdelijk, ze kon daar tegen een gereduceerde huur een winkel vestigen tot 31 januari. "Zo'n tijdelijke winkel heet een pop-up store", vertelt ze. Ze verkoopt 'sfeermakers' voor interieurs. Het assortiment ziet er fleurig uit: veel verschillende soorten en maten kussens en kussenovertrekken in verschillende kleuren, veel kunstbloemen: boeketten met grote rozen, pioenrozen en dahlia's, maar ook

kleinere bloemen. Verder vazen in allerlei maten, textiel voor in de keuken, place-mats, schapenvachten, plaids, opgezette vlinders en voor de decembermaand kerstversiering. Daarnaast de schilderijen van Marion Nap en de t-shirts en tassen met een opdruk van Marion Nap. En dat alles is niet duur gezien de kwaliteit die er geboden wordt. Hier kun je in deze tijd van het jaar wel een Sinterklaascadeautje vinden.

Carmen Verhaar zit nu anderhalve maand in deze winkel die ze samen met de Marion Nap heeft ingericht en die nu Zwanestraat 9 heet.

Wat zijn haar ervaringen in deze nieuwe omgeving, in een straat met meer winkelend publiek dan in de Haddingestraat, met meer winkelruimte, met meer allure en met een andere opzet: de samenwerking met een kunstenares?

"In de Zwanestraat komen meer mensen langs dan in de Haddingestraat, en de omzet valt niet tegen: per m² heb ik meer omzet. Een voordeel is dat de huur voor de tijdelijke vestiging van de pop up store is verlaagd. Wel komt er een ander publiek dan in de Haddingestraat, meer mensen die binnenlopen, kijken en weer weggaan, het publiek koopt minder gericht dan in de Haddingestraat, meer impulsief."

De pop up stores zijn een gevolg van de leegstand in de Zwanestraat.

Waarvoor ontstond de leegstand?

"Het idee van de Zwanestraat als chique winkelstraat werkt niet meer", aldus Carmen. "Door de hoge huren zijn veel winkels vertrokken. Er was te weinig variatie. Door de pop-up stores is die variatie er wel gekomen. Iedere winkel moet zijn eigen

De winkeliers van de pop-up winkels zijn erg enthousiast.

FOTO: TINEKE VOOLJS

‘smoel’ hebben, dat maakt een winkelstraat aantrekkelijk. In elke winkel moeten zaken te koop zijn die je niet ergens anders kunt vinden, zowel dure als minder dure. Belangrijk is een goede prijs-kwaliteit verhouding.

Als de huren omlaag gaan, zal de leegstand verminderen. De huren zijn al omlaag gegaan, maar ze zouden nog meer kunnen zakken.

Verder is het belangrijk dat er enthousiaste winkeliers zijn die zich voor de straat inzetten. De winkeliers van de pop-up winkels zijn erg enthousiast.”

Hoe kan de noodzakelijke variatie in de Zwanestraat ontstaan behalve door het aantrekken van pop-up stores?

“Eigenaars die meerdere panden in hun bezit krijgen kunnen hun pand verhuren

aan een type winkel dat nog niet in de Zwanestraat aanwezig is.”

Wat voor soort winkels mis je hier in de Zwanestraat?

“Een schoenenwinkel met bijzondere schoenen, schoenen die je niet in andere winkels in de binnenstad kunt kopen. Binnenkort komt er een eco-bakker in de straat en een koffiecafé, heel belangrijk, dergelijke zaken ontbreken tot nu toe.”

De gemeente Utrecht huurt winkelstraatmanagers in om als aanspreekpunt te dienen voor de ondernemers. De winkelstraatmanager ondersteunt de ondernemers bij de aanpak van problemen en zorgt voor afwisseling en levendigheid in een straat.

Denk je dat zo’n winkelstraatmanager hier goed werk zou kunnen doen?

Carmen zit nog maar kort met haar winkel in de Zwanestraat en ze heeft tot nu toe weinig gemerkt van gemeentelijke activiteit. Ze weet niet of een dergelijke aanpak zou helpen. Wel heeft ze gehoord dat de gemeente zal zorgen voor hangende bloembakken, wat haar een goed idee lijkt.

Pop-up winkels met een aantrekkelijk assortiment en met enthousiaste winkeliers brengen meer levendigheid en variatie in straten met leegstaande winkelpanden. De pop up store is echter een tijdelijke oplossing. Het zou een aanwinst voor de Zwanestraat zijn als een aantal van de aanwezige pop up stores zich hier voor langere tijd zouden kunnen vestigen.

TINEKE VOOLJS

Mark Ringnalda over de Zwanestraat

Wat vinden de langer gevestigde winkeliers in de Zwanestraat van de pop-up stores? Wat vindt de winkeliersvereniging van de Zwanestraat van dit verschijnsel?

De winkeliersvereniging heeft het adres Zwanestraat 39. Hier is al jaren de winkel van Scholma gevestigd, o.a. gespecialiseerd in lingerie en badmode. Mark Ring-

Mark Ringnalda

nalda, partner van de eigenaresse van Scholma Lingerie, is voorzitter van de Winkeliersvereniging Zwanestraat en Grote Kromme Elleboog.

Hij ziet het als zijn taak de straat aantrekkelijk te maken, te houden en op te treden als onbezoldigd winkelstraatmanager. Hij is enthousiast over de pop-up stores in de straat.

Oorzaken van de problemen en oplossingen

“In juni vond er een gesprek plaats met ondernemers, de vastgoedeigenaren, de Groninger Cityclub en de gemeente. Wat moeten we doen om de straat weer levendig te maken? was het onderwerp van het gesprek.

De leegstand in de Zwanestraat komt niet door plotselinge huurverhogingen zoals in de Folklingestraat, waar door de verkoop van winkelpanden aan projectontwikkelaars de huren flink zijn gestegen. Een belangrijke oorzaak van de leegstand in de Zwanestraat is de verandering in de looproutes. Vanuit de Herestraat en Grote Markt loopt men verder langs de noordzijde van de Vismarkt. Daar zijn aantrekkelijke winkels bijgekomen. Niet gunstig voor de Zwanestraat is dat er meer verkeer is gekomen in de Oude Boteringestraat, waardoor de oversteek van de noordzijde van de Grote Markt naar de Boteringestraat onveilig is geworden. De oplossing daarvoor is een zebrapad naar de Zwanestraat toe. Verder komt er binnenkort een proef met fietsen in de Zwanestraat. Er wordt al gefietst, maar ook bekeurd door agenten die zich halverwege de Zwanestraat opstellen.

Verder zou er meer diversiteit moeten komen in de winkelstraat. Unieke winkels die je niet ergens anders in Groningen kunt vinden. Een voorbeeld is Palazzo Woman and More op nummer 17 en 19, in twee panden naast elkaar, een kledingwinkel met accessoires. De pop-up stores zijn een aanwinst, de winkel Zwanestraat 9 van Carmen Verhaar en Marion Nap, een winkel als Magpie op nummer 29 voor interieurideeën, kleding, sieraden etc.

waar je ook kunt genieten van koffie met versgebakken appeltaart, de woonwinkel Woëff op nummer 41 en 43 en de Eco Pop up store op nummer 37.

Op dit ogenblik is er nog één winkel te huur.

Verder wordt de daghoreca uitgebreid. Er komt op nummer 20 een vestiging van bakkerij Borgesius, met een Bakkerscafé, en er komt binnenkort nog een Illi koffiecafé.

Wat er nog ontbreekt is een hoge kwaliteit schoenenzaak en de gezelligheid van een bloemenwinkel”, volgens Ringnalda.

“Volgende jaar komt er een groot feest, dan vieren we het 400-jarig bestaan van de straat. Deze ontstond door het pand De witte Swane aan de Oude Boteringestraat weg te breken. Zo ontstond er een verbinding met de straat die daarachter lag, die de naam Zwanestraat kreeg.”

“De samenwerking met de gemeente is uitstekend. De gemeente luistert naar ons, met wethouder Van Keulen zijn de contacten goed. De gemeente is nu in gesprek met de vereniging over het plaatsen van bankjes in de straat. De ondernemers plaatsen bloempotten in de straat bij elke winkel. De winkeleigenaren moeten deze zelf buiten zetten en binnenhalen.

Alleen het verlagen van de prijzen van het parkeren zal weinig effect hebben”, aldus Ringnalda. “De grootste parkeerplek in Groningen zijn de transferia in Haren en Hoogkerk. De bereikbaarheid van de binnenstad is erg belangrijk. De gemeente zou wel meer kunnen doen om de binnenstad op de transferia bekend te maken. In de maand november wordt het eerste uur parkeren trouwens gratis op de koopavonden na 18.00 uur in twee parkeergarages in de stad.”

De Pop-up stores hebben een gunstige invloed op de straat, er komt meer publiek. De nieuwe winkeliers zijn enthousiast, staan op facebook en hebben websites. Ringnalda probeert de winkeliers die al langer in de Zwanestraat zitten, te stimuleren om ook actiever te worden en een website te maken, op facebook te gaan en zo hun producten bekend te maken. Tegenwoordig moet je meer naar buiten treden als winkelier en niet wachten tot er een klant zomaar bij je binnenkomt.

Groningen

De vooroorlogse “schrале trambel“ is figuurlijk gesproken in de Groningse politiek van de laatste jaren tot een schrille trambel verworden. Waar zou de dichter A. Marja gelopen hebben toen hij daalde? Kwam hij van de hoogten uit het Noorderplantsoen en liep hij langs het Reitdiep?

Het gedicht verscheen in de bundel “Eenvoudig schilderij” uit 1939. In dezelfde tijd heeft hij zijn ‘coming of age’ roman “Snippers op de rivier” geschreven.

Hij schrijft in dat boek over de onderlinge relaties van een aantal adolescenten in hun laatste leerjaar aan de Christelijke HBS in de Grote Rozentraat. De plek waar zich een vechtpartij tussen twee jongelui om een meisje afspeelt, is exact aangeduid. Bij het schoolhek.

De school is al lang verhuisd en er heeft zich een universitair instituut in het gebouw genesteld maar het hek omperkt onveranderd de schriële voortuin van het gebouw.

Pieter Bootsma

Stad, langs uw blinkend water liep ik voort,
ik zag uw markten in het morgenlicht,
ik heb van u gedronken en gedicht
en 't stromen in uw aderen gehoord.

De toren met het trillend vergezicht,
een schrале trambel, die de morgen stoort,-
ik daal en wandel langs het water voort
het ruime land in, dat rondom u ligt.

En zijn die u bewonen nors en klein,
geroest, gekerkerd in de stugge schijn:
wat vreemd en anders is dan wij, deugt niet...

Ik, die u heb geproefd op straat en plein,
moet duizelen en soms zelfs dronken zijn
van al uw zon en wind en wijd verschiet.

A. Marja

*Hek van de Christelijke HBS
in de Rozentraat,*
FOTO: OKKO VELING

Activiteiten

Aan onze donateurs

UITNODIGING

Op woensdag 11 december hoopt

de heer J.B.R. Wijma,

tot 1 januari 2014 programmadirecteur van de Regio Groningen-Assen,
voor de Vrienden van de Stad Groningen een lezing te houden.

(Zie ook het interview met hem in dit blad op pagina 10.)

Onder meer zal ingegaan worden op de toegevoegde waarde van het bestuurlijk samenwerkingsverband voor het stimuleren en coördineren van ontwikkelingen in centraal Groningen en Noord-Drenthe, de invloed van de woningcrisis op het sturend vermogen van het bestuurlijk samenwerkingsverband, de lessen die uit ervaringen zijn geleerd en de agenda voor de nabije en verdere toekomst.

De lezing vindt plaats op **woensdag 11 december 2013**

Tijd: **20.00 uur**

Plaats: **het HeerenHuis aan de Spilsluizen 9**

We nodigen u van harte uit voor het bijwonen van deze lezing.
Wij hopen velen van u te kunnen begroeten.

Namens het bestuur van de Vrienden van de Stad Groningen,

Jan van der Laan, secretaris

Komende activiteit

Bezoek aan het Infoversum omstreeks half maart.

(Zie het interview met Jack van der Palen op pagina 8.)

